

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XIX. Ecclesiæ & Clericorum immunitates quædam, & jura recensentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

observa : primum debere Parochos esse stabiles & confirmatos ad vitam. Præterea congruam eorum portionem annuatim tribuendam esse librarum trecentarum, præter oblationes & casualia stipendia. Denique Ecclesiis quibus unitæ sunt Parochiæ, deberi in Ecclesia Parochiali jura honoraria, quæ Rex idem in tribus consistere postea declaravit : in primis, ut Ecclesiæ illæ principales, quibus unitæ fuere Parochiales Ecclesiæ, habeant nomen Curæ Primitivæ : secundò ut habeant jus præsentandi quem libuerit ad illas vacantes Curas : tertio demùm, ut præfata Ecclesiæ possint intra Parochialem Ecclesiam Missarum solennia celebrare quatuor præcipuis Festis anni, & die Patroni ejusdem Ecclesiæ Parochialis. Hæc legitur Constitutio in tomo 3. Actuum Cleri Gallicani.

XI. Cavetur per Concordatum Bononiense inter Leonem Papam & Franciscum Regem, & deinde per Edictum Henrici II. mensis Martii anni 1551. ne quis intra urbes, & oppida murata Parochus constituatur, nisi in Theologia, vel sacris Canonibus sit Graduatus.

CAPUT XIX.

Ecclesiæ & Clericorum immunitates quædam, & jura recensentur.

I. **I**MMUNITATUM Ecclesiæ, & Cleri, quædam sunt Divini, quædam humani Juris. Quæ Divini Juris sunt, immutabiles sunt & indispensabiles, neque ullis hominum contrariis usus, aut præscriptionibus temporum convelli, aut labefactari possunt. Quæ verò sunt humani Juris, aut merè Ecclesiastici, possunt in contrarium longi temporis præscriptione diminui, vel aboleri. Sed quædiu usu vigent, nec prævaluit opposita legitimi temporis consuetudo, nemo potest his privilegiis derogare citra gravem Dei offensam, suæque animæ perniciem. Istud quod dixi, commune est cum omnibus quorumcunque hominum juribus merè civilibus, quorum possessio durat, ut non sine iniuria, & gravi peccato aliquis ea infringat, etiamsi alioqui possint demùm per non usum deperdi. Sed in Ecclesiæ privilegiis, quæ non divinum, sed humanum Jus introduxit, si quis illa nondum longâ temporis præscriptione abolita convellere aut violare intendat, tantò gravius adversum se judicium Dei provocat, quantò gravior est iniuria, quæ sacrilegio conjuncta est. Ex præmissa distinctione jus elucescit, aded ut qui de his Ecclesiasticis immunitatibus disceptantes non discernunt

L 2 quæ

quæ sunt Divini, & quæ humani Juris; atque in his ipsis juribus humanæ atque mutationi obnoxia institutionis non discernunt inter ea quæ adhuc usu vigent, & ea quæ contrariâ consuetudine prorsus antiquata & abolita fuerunt, omnia confundant, & Andabatarum more cæcutientes suos in aëre gladios ventilent necesse sit.

II. Porro extra omnem dubitationis aleam hoc statuendum est, Ecclesiæ potestatem & auctoritatem circa illa omnia, quæ ad Dei cultum, Clerici disciplinam, rerum Fidei definitionem, morum ad Evangelii Christi præscripta doctrinam, ad prædicandum verbum Dei missionem, Animarum internam & externam præfecturam, Beneficiorum & Ecclesiastici ministerii provisionem, & Sacramentorum administrationem spectant, oriri penitus à divina institutione; atque in istis habere Ecclesiam immediatè à Deo ipso jurisdictionem internam & externam, directivam & coercitivam, utpote necessariam ad sacri regiminis, quod ei Deus contulit, executionem. Cui enim data est jurisdictio, illa quoque concessa videtur, sine quibus jurisdictio explicari non potest, l. *Cui jurisdictio*, D. de jurisdict. omn. judic. & cap. *Præterea*, de offic. Jud. deleg. Et utique non potest nisi ad externum, & contradictorium, simulque coercitivum judicium pertinere istud, quod Apostolus Timotheo Episcopo præscribit 1. Timoth. 5. *Accusationem adversus Presbyterum noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus*. Hujus sacræ potestatis originem ad unum Deum referunt Divinæ Scripturæ: Christus enim gregem suum, quo Fideles universi, & Ecclesiastici, & cujuscunque status Laici comprehenduntur, cum omnes se Christi oviculas esse gloriantur, pascendum & regendum in spiritualibus Petro tradidit, Joan. 21. *Pasce agnos meos, pasce oves meas*. Ipse verò Petrus hac Supremi Pastoris accepta divinitus potestate, minoribus, sibi que subjectis Pastoribus præcipit, 1. Petri 5. *Pascite qui in vobis est gregem Dei*. Et sacri Apostolatus confors Paulus Pastorum Ecclesiæ munus non aliò refert, quàm ad Spiritum Sanctam, quem Deum esse constat: sic enim illos admonet Act. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo*. Munus igitur Episcopis injunctum, non ab hominibus, sed à Deo ipso, versatur in eo ut regant Ecclesiam Dei. Munus verò reliquis omnibus sine ulla exceptione Fidelibus, sive publicam, sive privatam personam gerant, demandatum ab ipso Deo, istud est, ut Sacros Pastores veneretur, eis que in spiritualibus subjiçantur & obtemperent: quod idem attingit Apostolus Hebr. 13. *Obedite Præpositis vestris, & subjacetis eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri*. Hæc sunt indubitata Dei præcepta, & incommutabilia, planèque indispensabilia instituta, quibus nulla possit aut hominum temeritas, aut temporum diuturnitas derogare.

III. Hac fides fiducia Sanctus Gregorius Nazianzenus orat. 17. ad cives.

cives timore perculosos, ita Praefectum praesentem alloquitur : *Et tu quoque una es gregis mei ovicula, mea potestate, meoque tribunali ex ipsius Christi mandato subiecta : mea vero iudicialia potestas eo praestantior est illa potestate quam geris, quo spiritus carni, & caelum terra praeminet.*

IV. Praeter jura & immunitates Ecclesiae, quae sunt divinae, atque adeo immutabilis institutionis, alia quaedam sunt, de quibus disceptatur inter Catholicos ipsos, an sint immediate à Deo, an vero ab Ecclesia Canonibus, aut à Principum saeculi Constitutionibus ab eorum pietate & liberalitate profectis. Hujusmodi censentur immunitates bonorum Ecclesiae temporalium, necnon Clericorum exemptiones & privilegia in causis eorum merè realibus & temporalibus. Si enim haec sint divinae institutionis, nefas erit eadem violari vel imminui : sed si sint à Jure tantum humano & positivo exorta, poterit saltem diutina consuetudo his derogare, cum ipsa valeat etiam Generalium Conciliorum Canones Ecclesiasticos, sed non Divinos rescindere. Bonifacius Papa VIII. cap. *Quoniam*, de censib. in 6. asserit, *Ecclesiam & Clericos esse unà cum rebus suis Jure Divino à Secularium oneribus & exactionibus exemptos.* Plerique tamen graves Doctores istud negant. Sanctus Ambrosius orat. de tradendis Basilicis, sic ait : *Si tributum peti, tributum non negatur ; agri enim Ecclesiae tributum solvunt.* Valentinianus etiam senior in epist. ad Episcopos Asiae, apud Theodoretum lib. 4. hist. Eccles. cap. 7. dicit, *Pios & Religiosos Episcopos tributa Regibus pendere.* Et Urbanus Papa can. *Tributum*, 23. quaest. 8. *Tributum*, inquit, *in ore piscis piscante Petro inventum est, quia de exterioribus suis Ecclesia tributum reddit.* Sanctus praeterea Chrysostomus ad locum illum Rom. 13. *Omnis anima Potestatibus sublimioribus subdita sit, ideo enim & tributa praestatis ;* scribit obedientiam istam injungi quoque Praedicatoribus Evangelicis, & Prophetis, & Sacerdotibus, & Monachis. Divus etiam Thomas in eundem Pauli locum eadem edocet, necnon Innocentius Papa IV. in cap. 2. de majorit. & obed. Joannes Medina tract. de restitution. quaest. 15. Cardinalis etiam Bellarminus tom. 1. de Clericis, lib. 1. cap. 28. & Covarruvias pract. quaest. cap. 31. qui & hoc addit num. 5. sustineri posse Galliarum usum, quo Clerici in causis non quidem personalibus, sed realibus conveniri solent coram saeculari Judice, tametsi in aliis Catholicis Provinciis, atque adeo in Hispania, ubi scribebat, contrarius sit usus.

V. Nihilominus edicit lex *Placet*, C. de sacros. Eccles. *Pradia Ecclesiarum libera esse ab omnibus, & sordidis, & extraordinariis praestationibus, solisque subijci oneribus ordinariis.* Hanc subsequuti legem Canones Sacri prohibent etiam sub excommunicationis poena privatis personis, sub interdicto autem Communitatibus quibuscunque, tributa & onera personis Clericorum aut Ecclesiae rebus imponi, can. *Benè quidem*, dist. 96. cap. *Ecclesia*, de constitution. cap. *Adversus*, de immunit. Eccles. cap. *Noverint*, de sent. excoim. cap. *Quoniam*, de censib. in 6. Legitur in Exodo, terras

Sacerdotum Ægypti fuisse liberas & immunes, eamque immunitatem eis fuisse à Patriarcha Joseph conservatam, etiam si Ægyptiorum superstitiones abhorreret. Si tamen res Clericorum aut Ecclesiæ negotiandi causâ transferantur, subjiciuntur tributorum oneribus, d. cap. *Quoniam*. Exceptâ verò negotiatione non tenentur Clerici vectigalia pendere de frumento, vino, oleo, cæterisque fructibus ex suarum Præbendarum fundis ac prædiis. Abbas in cap. *Non minus*, de immunit. Eccles. Baldus in l. *Placet*, C. de sacros. Eccles.

VI. Sanè quocunque titulo fundus aliquis de manu laïca in Ecclesiæ dominium transferatur, per hoc tamen non eximitur à servitutibus & oneribus quibus antea erat obnoxius. Qualibet enim res ad quemcunque transferatur, semper cum suo transit onere, can. *Si quis laicus*, 16. quæst. 1. cap. *Pastoralis*, de decimis, cap. *Ex literis*, in fin. de pignor. & l. *Alienatio*, D. de contrah. empt. Tum etiam, quia nemo plus juris in alium transferre potest, quam ipse habeat, l. *Nemo plus juris*, D. de regul. jur.

VII. Præterea patrimonium, ad cuius titulum aliquis Sacros Ordines suscepit, non potitur privilegio aut exemptionibus rerum Ecclesiæ: non enim per hoc erigitur in Ecclesiasticum Beneficium, neque amittit pristinam rei merè temporalis conditionem, transitque cum reliquis profanis bonis ad hæredes. Præterea si quid ex taliter affecto patrimonio alienatur, non requiruntur conditiones quas jus requirit ad bonorum Ecclesiæ alienationem, quarum defectu irrita sit alienatio, Covarruvias lib. 1. variar. resolut. num. 4. Præterea Glossa 2. communiter recepta in Clement. 1. de in integr. restit. & Speculator tit. de in integr. restit. §. *Qualiter*, vers. *Sed nunquid*, affirmant restitutionem in integrum competentem Ecclesiis quasi jure minorum, nequaquam attribui Clericis ratione patrimonii, nisi ipsi reipsa sint minores: atque res Clericorum patrimoniales eodem usucapi tempore, quo usucapiuntur res laïcorum.

VIII. Onerum quidem alia realia, alia personalia censentur: & à realibus quidem oneribus Clericos ostendimus exemptos: nec minus, immò multò magis à personalibus immunes sunt ipso jure, quæ à laïcis imponuntur. Personalalia dicuntur onera, quæ animi provisione & corporali labore absolvuntur, ut ait lex ultima, §. 1. D. de munerib. & honor. Et ne quidem ad ea Clerici tenentur, quæ nullatenus fordida, sed honesta sunt, ut sunt publici Magistratus, seculares Administrationes, Legationes, curæ, tutelæ, can. *Generaliter*, 16. quæst. 1. nisi fortè sponte recipere Clericus velit legitimam tutelam, can. *Pervenit*, 86. dist. Eximuntur etiam Clerici ab obligatione militiæ quantumvis justæ, in qua etiam incurrerent irregularitatem, si fortè occiderent vel mutilarent, cap. *Præsentium*, de Cler. percuss. Possunt nihilominus in casu necessitatis obligari ad excubias & murorum custodiam, cap. *Pervenit*, de immunit. Eccles.

IX. Neque adigi possunt Clerici ad contribuendum pro murorum publicorum

publicorum reparatione, aut pro munimine Civitatis, aut Castri: neque cogi possunt ad recipiendos milites hospitio. Innocentius IV. in cap. 1. de immunit. Eccles. Abbas ibid. num. 1. Quin etiam famuli & coloni Clericorum eadem gaudent immunitate intra Clericorum aedes à se habitatas, can. *Generaliter*, 16. quest. 1.

X. Si tamen Clericus, Ecclesia, aut Monasterium feudum obtinerent à laico, tenerentur ad onera omnia feudo imposita, & ad ea præstanda cogi à Domino feudi possent. Innocentius in cap. *Verum*, de foro compet. Aded ut Papa leges clausuræ monasticæ præscribens cap. 1. de stat. Regul. in 6. statuatur nihilominus, ut Abbatissa vel Priorissa cujusvis Monasterii, si ab aliquo Principe, vel Domino temporali requiratur ad præstandum per seipsam, & non per procuratorem homagium, seu fidelitatis sacramentum ratione feudi à Monasterio possessi, ipsa de Monasterio honestè comitata egredi possit ad præstandum subjectionis & fidelitatis sacramentum: quo præstito, debet sine mora ad Monasterium reverti.

XI. Jam verò hætenus exploratis Clericorum privilegiis ex Jure communi, progredior ad eadem commemoranda ex Regum Gallia Constitutionibus. Sed in primis est præmonendum, ut quis in Gallia Clericus his fruatur privilegiis, non satis esse si Tonfurâ sit insignitus, geratque habitum Clericalem, quæ duo simul aliis in regionibus Catholicis sufficiunt; sed amplius requiri in hoc Regno, ut Clericus vel Beneficium Ecclesiasticum habeat, vel ut sacro sit Ordine insignitus, saltem Subdiaconatu, vel ut reipsa alicujus Ecclesiæ ministerio sit addictus, aut actu, & citra fraudem sit præstimonialis, atque in publico studeat Collegio, vel Communitati Ecclesiasticæ sit adscriptus: id enim multis Edictis statutum fuit Caroli IX. in Edicto Parisiensi, artic. 21. anno 1563. mense Januario; & Moliniis mense Februario anni 1566. artic. 21. rursusque Parisiis mense Julio ejusdem anni, art. 8.

XII. Atque in primis, quoad ipsorum Clericorum personales exemptiones, Carolus idem IX. in Comitibus Aurelianensibus, art. 28. & Henricus III. in Comitibus Blesensibus, art. 57. idemque in Edicto Parisiensi mensis Julii anni 1576. edixerunt non posse Clericum ullum Sacris initiatum adduci carceri propter nomina seu debita pecuniaria, ne quidem propter jura fiscalia. Quin etiam addunt, non posse capi & oppignerari pro debitis pecuniariis vestes ipsorum, neque libros, neque mobilia illa bona, quæ vel Divinis Ministeriis, vel eorundem usibus domesticis & necessariis sunt destinata. Ab oneribus præterea personalibus, tam privatis, quam publicis, quæ ab Officialibus seu Magistratibus laicis imponi solent, ut sunt sequestrationes, tutelæ, curæ, publica officia, & alia id genus, eximuntur in hoc Regno Clerici, non solum ex Jure communi, ut jam vidimus, sed etiam ex jure & consuetudine Regni.

XIII. De ordine autem sessionis, præfessio debetur Vicario Generali Episcopi

Episcopi supra quoscunque Judices subalternos, quoties simul juridicè procedunt, sicut ordinavit Ludovicus XIII. in suo sacratiore sedens Consilio, die Novembris 27. anno 1642. ubi adjudicavit Vicario Generali Remensi præsentiam supra Juridicum Prætozem ejusdem Civitatis, quem vocant Locumtenentem Generalem, in Conventibus concernentibus Hospitalium administrationem, aut redditiones rationum piarum caufarum, & juramenti circa hæc receptionem.

XIV. Pertinet verò ad Jus Divinum profus indispensabile Caroli IX. Constitutio anni 1571. in Senatu Parisiensi verificata & recepta die 10. Augusti anni ejusdem, sic jubens art. 11. *Non poterunt Ballivi, & Senescalli, alivæ Judices, neque nostræ Parliamentorum Curia Prælatos & Beneficiorum collatores compellere ad conferenda aliqua Beneficia Partibus præsententibus: sed eas remittent ad alios Superiores Prælatos, ut super inferioris Prælati recusatatione secundum jura provideant.* Hoc idem edixere Henricus III. Constitutionum Blesensium art. 64. & Ludovicus XIII. Constitutione anni 1629. artic. 22. Cùmque attentasset Rhotomagensè Parliamentum diem dicere Sagiensi Episcopo, ut causas allegaret suæ recusatationis circa petitam Præbendæ collationem, Rex in secretiore Consilio hanc assignationem Juri contrariam judicavit, Episcopumque ab ea relevavit; prohibuit etiam Parlamento simile quidquam posthac decernere, salvo tamen jure Partis ad Superiorem Prælatum provocandi. Regium hoc Decretum est anni 1630. die Julii 30. Edicta etiam Regum Franciæ in Codice Henrico, & in Collationibus lib. 1. necnon in Compilatione Constitutionum Regiarum per Guenosium & Theveneam, tit. de Xenodochiis, artic. 9. præsentiam requirunt Episcopi, aut ejus Vicarii, quemadmodum etiam Regii Officialis & Consulium loci, in ratiociniis pecuniæ per Administratores Xenodochiorum, & Nosocomiorum faciendis; idque edixit Carolus IX. ad Fontembellaqueum anno 1561. art. 6.

XV. Causæ Fidei in Gallia perinde ac in reliquis Catholicis regionibus sunt Ecclesiastici fori, & agitandas esse coram Ordinario edixerunt publicis Constitutionibus Franciscus I. Henricus II. & Carolus IX. relatis in Codice Henrico, & in Collatione Regiarum Constitutionum. Causæ pariter Matrimoniorum, circa eorum validitatem, aut nullitatem, solis attribuuntur Judicibus Ecclesiasticis, juxta Edictum Henrici IV. artic. 12. anni 1606. Judices quoque Ecclesiastici, non solum de fœdere connubii, sed etiam de sponsalibus, ac promissionibus futuri Matrimonii, ut præambulis ad hoc Sacramentum, cognoscunt & judicant in hoc Regno, ut scribunt Gallicani Jurisconsulti Bacquet *des Justices*, chap. 21. nombre 332. Pastor de jurisdictione Eccles. cap. 13. num. 7. profertque Senatusconsulta per quæ talium promissionum causæ ad Episcopos remissæ sunt.

XVI. Edicto insuper Francisci I. anni 1539. confirmatur Ecclesiæ Gallicanæ

Gallicanae jurisdictionis circa Divinorum Sacramentorum causas inter quoslibet etiam laicos personas. Eadem quoque ibidem jurisdictionis asseritur Ecclesiae in causis Clericorum personalibus. Laurentius Bochellus in Summa Benefic. verb. *Jus in Ecclesiastica*, in fin. docet duas esse regulas & Gallicani Fori axiomata indubitata. In primis, causas tum Decimarum Ecclesiasticarum, tum etiam Matrimoniorum pertinere ad Ecclesiae Regni Forum. Secundo, causas criminum haeresis & simoniae etiam contra laicos reos agitandas esse coram Judicibus Ecclesiasticis: additque ita fuisse publice in Parlamento Parisiensi declaratum praesidente Thuano, postulante Regio Advocato Dumefnil, die 29. Decembris 1562. Decimarum quidem causas attribuit Ecclesiae Gallicanae Foro Constitutio Philippi IV. anni 1302. & Faber C. de jurisdic. omn. judic. defn. 49. Apud Annæum Robertum lib. 3. rerum judicat. cap. 5. & lib. 4. cap. 10. referuntur Parisiensis Senatusconsulta, quae partes litigantes tum circa sponsalia, seu sponsonem futuri matrimonii; tum circa judicium & cognitionem impotentiae ad contractum matrimonium, remittunt ad Ordinarium; quem tamen excludunt à cognitione, & judicio de damnis, & eo quod interest, utpote spectantibus ad solum laicum Tribunal, tametsi emergant occasione Matrimoniorum.

XVII. Quod demum attinet ad realium munerum ac onerum exemptionem, Carolus IX. edixit Parisiis, mense Junio, anno 1568. esse immunes Clericos circa praedia, & proventus suarum Ecclesiarum, & Praebendarum, ab omnibus praestationibus publicis, ac vectigalibus, neque his astringi nisi in suis patrimonialibus bonis. Idemque altero Parisiensi Edicto mensis Novembris anni ejusdem saeculi septuagesimisecondi, & altero insequentis anni mensis Maii, ad Nemas Vincennarum: deinde Henricus III. Avenione, anno septuagesimoquarto, mense Decembri; & idem in Comitibus Blesensibus, artic. 58. idemque postea Parisiis mense Januario, anno 1580. artic. 19. statuunt Clericos in suorum Beneficiorum fructibus, & praediis liberos esse ab omnibus pecuniariis contributionibus, & à Gubernatorum & militum hospitibus, & ab expensis & sumptibus praesidio militari, munitio, fortificationum, annonarum militarium, armorum, equorum; itemque ab excubiis & custodiis, etiamsi mandatis Regiis aut inferiorum Potestatum declararetur comprehendi cunctas exemptas & privilegiatas personas. Admonet nihilominus Charondas multis Senatusconsultis constitutum fuisse, non esse Clericos, tam regulares quam saeculares à custodia portarum & urbium excubiis immunes tempore belli; quia tunc agitur de communi conservatione etiam Ecclesiarum, & Clericorum, & facultatum ac rerum ad eos, easque pertinentium, urgetque periculum si minuantur excubiae: praesertim cum Pontifex ipse declaret, non esse immunes ab excubiis Clericos tempore belli, cap. *Pervenit*, de immunit. Eccles. Ita Charondas ad Codicis Henrici lib. 1. tit. 18. art. 4.

M

XVIII.

XVIII. Henricus III. Bleſis, menſe Martio, anno ſupra milleſimum quingentefimo ſeptuageſimoſeptimo, aſſumi declarat in ſua protectionem Regiam omnes & ſingulos Eccleſiaſticos Regni, eorumque domos, prædia, opes ab eorum Beneficiis dependentes; ſequè eos eximere ab omnibus bellicis contributionibus, & militum hoſpitiis: & Clericis permitti, ut apponant in ſuis ædibus, terris, & villis Inſignia Regia ad ſalvanguardiam. Quam rem Carolus IX. pariter edixerat artic. 15. Conſtitutionis Pariſiis editæ die 16. Aprilis, anno ejus ſæculi ſeptuageſimoſimo.

XIX. Suam verò beneficentiam latiùs diffudit etiam ad bona Clericorum patrimonialia Ludovicus XIII. qui Turonibus, menſe Decembri, anno 1619. edixit, Clericos, tam ſæculares quàm regulares, eximi à cunctis oneribus, præſtationibus, & collectis, à quibus Nobiles Regni exempti ſunt, atque à francis feudis, novis acquisitionibus, donis gratuitis, commodatis à Rege ſumendis, aliisque quibuſcunque ſubventionibus Regi præſtandis. Item à murorum publicorum reparationibus, fortificationibus, pontium ſubſtructionibus, aggerum, iterum, fontium inſtauratione vel ſtructura. Itemque ab annonæ militaris contributione, à Gubernatorum & militum impenſis, victu, hoſpitiis, ſive intra Beneficii Eccleſiaſtici, ſive bonorum patrimonialium ad Eccleſiaſticas perſonas pertinentium domos, ſive in urbe, ſive rure. Eximi pariter à publicorum debitorum ſolutione, à ſalariis, vectigalibus, à capitacionibus, ſeu assignatis ad ſingula hominum capita impoſitionibus, ſive per Ediſta Regia, ſive per Gubernatorum, aut aliorum Officialium Regiorum mandata, ſive per Communitates aut municipales Magiſtratus, etiam in favorem Hoſpitalium aut ſubventionum pauperum, niſi fuerint hæc onera ab ipsis Episcopis pietatis cauſâ liberè indiſta. Hæc univerſa Rex idem altero confirmavit Ediſto Compendii, menſe Junio, anno ejusdem ſæculi vigefimoquarto, quo decernit bona quidem Beneficialia & Eccleſiaſtica eſſe abſolutè immunia: ſed Clericorum patrimonialia bona, ſeu acquiſita eſſe pariter ab omnibus vectigalibus & communibus præſtationibus immunia illis in locis, in quibus vectigalia perſonalia exiſtunt, nullatenus ubi realia ſunt; dummodò ubi onera ſunt perſonalia Clerici ipſi per ſordidos actus gradus ſui dignitati non derogent, exercendo mercimonia vel alienorum prædiorum locationes, etiam ſub aliorum nomine. Eadem iterantur ejusdem alio Ediſto in Villa Sancti Germani ad Nemus, menſe Octobri, anno 1626. Eadem pridem edixerant Henricus III. & IV. Eademque innumeris placitis tum Supremi Conſilii Regii, tum etiam Subſidiorum Curia, quæ in tertio tomo Actuum & Titulorum Gallicani Cleri inſerta leguntur, confirmata ſunt.

XX. Carolus inſuper IX. Ediſto Pariſienſi, menſe Novembri, anno ſupra milleſimum quingentefimo ſeptuageſimoſecundo; & Villa Sancti Germani

Germani ad Nemus, mense Februario, anno ejusdem sæculi septuagesimo-quarto: & Henricus III. Parisiis, mense Julio, anno sequentis sæculi septimo: Ludovicus quoque XIII. Parisiis, mense Augusto, anno 1612. decernunt, cogi non posse Clericos ad exhibendum titulos possessionum aut proventuum Ecclesiasticorum sub ullo prætextu, sive francorum feudorum, sive novarum acquisitionum, sive alia quavis de causa; hoc enim in plerisque impossibile esset ob transactorum bellorum clades, præsertim civilium, quæ Religionis prætextus toto Regno excitavit: sed sufficere si constet de possessione, nec probetur injusta vis ac usurpatio; sicut jus Civile & Canonicum constituunt in omni causa possessoria, ut fufius suo loco explicabimus.

XXI. Cùm verò triplex sit Ecclesiastica immunitas, scilicet personalis, realis, & localis; & de duabus primis satis superque actum sit, hoc sciendum de locali, Jure quidem communi reos criminum & servos metu dominorum ad Ecclesiam confugientes, abstrahi exinde non posse, ut constat ex plerisque Canonibus, can. *Miror*, can. *Reum*, can. *Frater*, can. *Si quis contumax*, can. *Metuentes*, can. *Uxor*, can. *Definit*, can. *Id constitutus*, 17. quæst. 4. Neque dimittebantur confugientes, nisi præstito à persequentibus sacramento de personæ confugientis securitate. Præsertim verò in ipsa Gallia ab ipsis Christianæ Fidei exordiis hoc servatum constat ex Arausiacani Concilii I. can. 5. & Aurelianensis I. can. 1. & quarti Aurelianensis can. 21. Gregorius etiam Papa XIV. anno 1591. Constitutionem edidit incipientem, *Cùm aliàs nonnulli*, circa ea quæ spectant ad securitatem reorum criminum ad Ecclesias confugientium: excludit verò ab ista immunitate publicos latrones, & itinerum grassatores, agrorum depopulatores, & eos qui intra ipsam Ecclesiam aut Cæmeterium homicidia vel mutilationes hominum commiserunt, eosque qui proditoriè hominem trucidaverint, quos vocant Assassinos: hæreticos etiam, & Majestatis reos, qui in ipsam Principis personam attentaverint. Reliquis verò reis jubet immunitatem Ecclesiasticam suffragari. Statutum pridem fuerat lege *Præsenti*, & l. *Fideli*, C. de his qui ad Eccles. confug. & cap. *Inter alia*, de immunit. Eccles. cujuscunque criminis reos, exceptis publicis latronibus, & nocturnis agrorum depopulatoribus, non posse de Ecclesia extrahi. Legimus etiam 3. Regum 2. Joab belli ducem, eo quòd Abnerem & Amasam proditoriè interemisset, occisum jussu Salomonis fuisse intra tabernaculum, juxta Altare in quod confugerat. Verumtamen in Gallia ne hac immunitate & impunitate licentia criminum ingravescat, vix ulla servatur in Ecclesia immunitas reorum confugientium, nisi eorum qui ære alieno gravantur, ut ibi neque capi, neque inde extrahi queant.

XXII. Altera localis Ecclesiarum immunitas excludit ab eis omnes profanos usus, non modò abjectos & sordidos, quales sunt negotiationes, jumentorum aut bajulorum transitus, juxta Domini exemplum ejicientis

M 2 venditores

venditores & emptores columbarum ex porticu Templi, & proclamantis domum Dei esse orationis domum, Matth. 21. domum enim Dei decet sanctitudo, Psalm. 92. Sed insuper excludit Ecclesie immunitas omnem forensium processum, & judiciorum strepitum, etiam à Cœmeteriis, cap. 1. & cap. *Cum Ecclesia*, de immunit. Eccles. & cap. *Decet*, eod. tit. in 6. Adde ut quæcunque judiciales sententiæ in Ecclesiis latae nulla sint, ac irritæ, d. cap. *Decet*, in fin.

CAPUT XX.

De Regularibus, & Regulari Professione,
& quatenus ab ea reclamare liceat.

- I. HRISTIANA perfectio in charitate perfecta consistit. Status autem religiosus, qui versatur circa consilia, est expeditior ad christianam perfectionem via, quatenus observatio consiliorum evangelicorum removet impedimenta charitatis, efficitque ut charitas perfectius exerceatur, ut docet Abbas Moyses apud Cassianum collatione 1. cap. 7. & S. Thomas 2. 2. quæst. 1. De hoc ergo ad perfectionem christianam adductivo statu nunc agendum.
- II. Per professionem homo fit irrevocabiliter Regularis. Porrò veteri & abolitæ illi consuetudini, quæ homines plerumque invitos Religioni astringebat, nullâ habitâ cujuscunque ætatis etiam infantilis ratione, abjectâ quoque certi alicujus temporis probatione, sive ex eo quod infantem parentes ejus Monasterio obtulerant, sive quia aliquis lecto per ægritudinem decumbens religioso habitu fuerat à circumstantibus indutus; adeò ut Rex Hispaniæ Vamba multis victoriis de Saracenorum gente reportatis illustris, astrictus ad hoc fuerit, ut Regno se abdicaret, & Monasterio se includeret, ex hoc solo, quod gravi ægritudine in amentiam simul & vitæ discrimen adductus, habitu monastico vestitus à quibusdam Episcopis fuerat, citra ullum ipsius consensum, cujus tunc erat incapax; de qua veteri consuetudine, quæ sexcentis ferè annis viguit, copiosius tractavi in Notitia Conciliorum, ad Concilium Vormatiense: illi, inquam, antiquatæ consuetudini successit rationabilior disciplina, quæ liberam requirit ad profitendum deliberationem, & capace[m] deliberandi ætatem. Primum quidem præfixa fuit ad eam rem eadem ætas, quæ ad validum matrimonium exigitur in masculo annorum quatuordecim, & in fœmina duodecim completorum, ut decernit caput *Significatum*, & cap. *Cum virum*, de Regular. Sed his demùm succedens Concilium Trident. requirit in utroque sexu.